

TYGŘÍ VETŘELEČ

NA OBLOŽE

TEXT PAVEL DOBROVSKÝ, ZDENĚK LEŽÁK FOTO ANNA ŠOLCOVÁ, KAREL NOVOTNÝ

Legenda jménem Mi-35

Ruské vrtulníky pod tímto označením byly vyráběny od roku 1972 na území bývalého Sovětského svazu. Poznáte je podle dvou „bublin“ vpředu – zadní je pro pilota, přední pro střelce – a podle krátkých křídel, na které lze zavěsit dodatečné zbraňové systémy nebo palivové nádrže, případně boxy pro distribuci propagandistických letáků. Délka trupu je 17,51 metru, rozpětí křídel 6,54 metru. Maximální vzletová hmotnost je 11,5 tuny a rychlost 335 kilometrů v hodině. Vrtulníky působily v konfliktech po celém světě, nejvíce během války v Afghánistánu v 80. letech. NATO jim přidělilo kódové označení Hind – laň.

Ve vojenském světě slovo kamufláž popisuje způsoby, jak zamaskovat jednotlivce nebo velké stroje. Pak je tu ale ještě speciální verze kamufláže, popsali bychom ji s nadsázkou jako výstavní maskování. A to je i případ vrtulníku Mi-35/24V, který jsme navštívili ve státním podniku LOM PRAHA při dokončení prací v rámci generální opravy a pro který kamufláž vymyslel autor ábíčkovských vystřiho-vánek Jan Růkr.

Dva vetřelci

Vrtulník Mi-35/24V s trupovým číslem 3366 (unikátní zakončení výrobního čísla identifikující konkrétní kus) dostal od Honzy kamuflovací kabátek již dvakrát. Poprvé to bylo roku 2016, podruhé loni. V obou případech design nese shodné rysy – inspiraci dlel výtvarníka H. R. Giger (autor podoby vetřelce ze

Pohled do netypického nákladového prostoru pro osm lidí

stejnomeného filmu) a tygří hlavu v oblasti kabiny vrtulníku. Právě tam došlo minulý rok k změně kamufláže, které se říká repaint a výsledek nese název Alien Tiger 2.

Drsné šelmy

Proč má na sobě vrtulník zrovna tygra a ne třeba ledního medvěda? Odpověď je prostá – je součástí 221. tygří letky ze

Navštívili jsme vrtulník Mi-35/24V se speciální kamufláží, který si můžete vystřihnout v tomto ábíčku!

TAKŽE
KOCOURI A TYGŘI
MŮŽOU LÍTAT
I S VRTULÍ?

▲ Podpis autora kamufláže nesmí chybět

▲ Charakteristická křídla a low-vis znak letectva

▲ Odklopení zrcadlového periskopu pro navádění raket z kabiny střelce

▲ Šířka vrtulníku je 1,7 metru

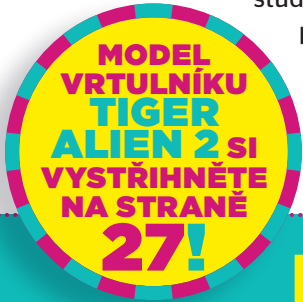
40 kilo barvy a 200 hodin

» základny v Náměšti nad Oslavou. Všechny letky států Severoatlantické aliance (NATO) se znakem tygra nebo jiné kočkovité šelmy se mohou od roku 1961 přihlásit do Asociace tygrích letek. České vrtulníky z Náměště jsou v ní od roku 2008. Každý rok se slétávají na jedno místo v rámci akce Tiger Meet, mění si zkušenosti a testují let i v jiných strojích. Součástí sletu jsou i soutěže – a právě kamufláž je jednou z kategorií. Alien Tiger 1 za ni dostal roku 2016 první cenu.

Omaluj si vrtulník

Nabarvit armádní vrtulník není nic až tak jednoduchého. V první řadě je nutné návrh nechat schválit vojenskou inspekcí a dodržovat určité parametry nástřiku, které určují předpisy nebo si je přeje domácí letka. Patří k nim například „low-vis insignia“, česky tedy něco jako špatně rozeznatelné znaky. Jde o to, aby výrazně barevné označení nenarušovalo maskování stroje. Následně se při vhodné příležitosti stroj převezí do hangáru a sprejem je na něj nastříkána barva. Té bylo v případě Alien Tiger použito 40 kilogramů a práce trvaly kolem 200 hodin. Za „výtvarné studio“ posloužily prostory státního podniku LOM Praha ve Kbelích. ■ ■ ■

Letecké opravny Malešice neboli LOM Praha je státní podnik, který se podílí na českém obranném leteckém průmyslu. V roce 2015 podnik oslavil neuvěřitelné sté narozeniny. Nyní zaměstnává 750 lidí. Je opravárenským závodem pro vrtulníky řady Mi v zemích NATO a EU s uzavřeným cyklem oprav. Zabývá se opravami včetně generálních, vrtulníků, motorů, reduktorů řady Mi, dále leteckých pístových motorů i modernizační systémů vrtulníku, a to jak pro Vzdušné síly Armády ČR, tak pro vojenská letectva z mnoha států světa.

Výcvik pilotů

Spektrum činností LOMu je ale mnohem širší. K podniku například patří Centrum

Zásobník klamných cílů – světlíc, které po vystřelení stáhnou nepřátelské rakety na sebe

Ředitel podniku LOM PRAHA Jiří Protiva vysvětluje, jak probíhají opravy vrtulníků

Kabina střelce, napravo si všimnete okuláru periskopu

Servis probíhá v hangárech LOM PRAHA

Tiger Alien 2 v celé své kráse

LÉTÁME OPRAVUJEME MODERNIZUJEME

letového výcviku (CLV) v Pardubicích. Výcvikových center na takové úrovni je po světě jenom několik, v Evropě jsou pouze dvě – druhé provozuje Saab ve Švédsku. CLV se zabývá výcvikem vojenských pilotů. Cvičí nové piloty a těm stávajícím obnovuje certifikáty. Ani v tomto případě se nevěnuje pouze českým pilotům, v Pardubicích se cvičí piloti z velké části světa. Požadavky na výcvik jsou velké a každým rokem stoupají.

Slouží až půl století

Základem oprav a modernizací podniku LOM jsou ruské vrtulníky Mi sloužící

v AČR. Jde především o bitevníky Mi-35 (těch má AČR 14 a doslouží už v roce 2023) a víceúčelové vrtulníky Mi-17, respektive jejich modernizovanou verzi Mi-171š (těch v AČR slouží více než 30 a vyřazovat se budou až v roce 2035). Takový armádní vrtulník má běžnou životnost 40 až 50 let. Až ruské vrtulníky v AČR doslouží, budou nahrazeny americkými stroji od výrobce Bell. Mi-24 nahradí vrtulník AH-1Z Viper a Mi-171š bude později nahrazen vrtulníkem UH-1Y Venom. Stejně jako Armáda ČR tak i LOM jako servisní podnik přejde z východní platformy na západní. V nové vrtulníkové platformě H-1 se bude LOM PRAHA podílet na servisu a údržbě strojů Bell a na podpoře simulovaného výcviku na základně v Náměšti nad Oslavou. ■